
5

Afscheid van het lid Fritsma (PVV)

Aan de orde is **het afscheid van het lid Fritsma (PVV)**.

De voorzitter:

Aan de orde is het afscheid van de heer Fritsma van de PVV. Ik begin eerst met het voorlezen van zijn afscheidsbrief.

Geachte voorzitter, beste Khadija,

Na ongeveer dertien jaar Kamerlidmaatschap houdt het nu op. Ik ga mijn leven, mijn werkzame leven, anders inrichten.

Ik kijk terug op een ongelofelijk enerverende tijd! Het was een achtbaanrit met veel loopings en kurkentrekkers. Soms was het schreeuwen van plezier, soms was het misselijkmakend. Maar altijd was het bewogen. En altijd ging het ergens om.

Ik ben dan ook trots op mijn periode als Kamerlid. Maar op één ding ben ik nóg trotser, en dat is dat ik PVV'er ben. Alleen voor de missie van deze partij ben ik de politiek in gegaan. En als je het mij vraagt, hebben we het maatschappelijke en politieke debat een flinke zet in de goeie richting gegeven.

Ik bestierde al die tijd de portefeuille Immigratie & Asiel. Ik denk niet dat een normaal mens daar altijd net zo veel plezier in zou hebben gehad als ik. Voor het uitdragen van de PVV-standpunten op dit gebied moet je toch een beetje een non-conformist zijn, die bereid is om steeds tegen de stroom in te roeien. En je moet de volle overtuiging van je gelijk hebben. Waarover in het geval van de PVV-standpunten natuurlijk ook geen twijfel mogelijk is.

Maar eerlijk is eerlijk, een beetje metaalmoetheid is er ook wel in geslopen. En dus is het niet erg dat er uiteindelijk eens een nieuw PVV-gezicht op deze portefeuille komt!

Veel dingen zal ik missen, andere iets minder. De werktelefoon, die onophoudelijk nieuwsberichten en e-mails uitspuugt, gooi ik bijvoorbeeld met een grote boog de Noordzee in. Tenminste, als de Dienst Automatisering hem niet terug hoeft.

Rest mij om mijn dank uit te spreken aan al mijn PVV-collega's waar ik deze speciale tijd mee heb gedeeld. In het bijzonder aan mijn vriend Geert Wilders, die aan de basis staat van de broodnodige politieke omslag waar de PVV aan werkt. De absurde feiten dat deze held constante persoonsbeveiliging nodig heeft en ook nog vanwege een PVV-standpunt voor de rechter is gesleept in een politiek proces, behoren tot de allerlelijkste dieptepunten van de Nederlandse politiek.

Ik wil ook alle PVV'ers bedanken die niet te zien zijn op het spreekgestoelte of achter de interruptiemicrofoon. Want het zijn ook alle medewerkers die de boel draaiende houden en die vaak net zulke grote offers brengen als fractieleden. Ook de Tweede Kamerstaf verdient alle lof; van schoonmaak tot griffie en van bodes tot cateringpersoneel. Aan mijn uiterlijk is denk ik wel te zien dat met name die laatste categorie uitmuntend werk verricht!

Verder wil ik rond mijn vertrek niet te veel gedoe. Ik rij straks voor de laatste keer van de Kamer naar Scheveningen, en ga gewoon iets anders doen.

Ik wens iedereen hier het allerbeste.

Sietse Fritsma

(Applaus)

De voorzitter:

Geachte heer Fritsma, beste Sietse,

Een hoffelijke houwdegen. Zo werd je in 2013 in Vrij Nederland genoemd. Het is een passende omschrijving. In de Kamer hebben we je leren kennen als iemand die de confrontatie niet schuwt, die steeds opnieuw van leer trekt tegen immigratie en asiel. Dat doe je in duidelijke, niet mis te verstane taal. Asielzoekers noem je gelukzoekers. Prachtwijken noem je rotwijken. Politici die daar anders over denken, moesten zelf maar in die wijken gaan wonen.

Je gebruikte vaak grote woorden, ongepolijst, en soms een beetje rauw. Maar na afloop van de debatten stond jij gemoedelijk te praten met de asielzoekers die erbij aanwezig waren of met de bewindspersonen die je in het debat zo hard had aangevallen. Ook tegen je collega-Kamerleden was je altijd heel vriendelijk. Of, zoals het letterlijk in Vrij Nederland stond: "Uit de mond van Sietse Fritsma klinken harde oordelen zelden gemeen. Het is gewoon een aardige kerel, die weet waar hij over praat."

Je kwam in de Kamer in 2006, nu dertien jaar geleden, als een van de negen PVV'ers van het eerste uur. Geert Wilders wilde vooral mensen uit de praktijk op de lijst. Een oud-politieagent, een rechter, een voormalig journalist. En de zoon van een palingvisser uit Franeker, met een nuchtere Friese inslag.

Het is nooit je jongensdroom geweest om de politiek in te gaan, al vond je het als kind wel heel interessant. Je probeerde alles te volgen en te begrijpen, en als je het niet snapte vroeg je het gewoon aan je vader. Dat jij je uiteindelijk toch verkiesbaar hebt gesteld voor de Tweede Kamer, is een direct gevolg van je werk bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst. Je hield je bezig met immigratie en asiel, en dat is voor jou altijd de rode draad gebleven. Ook hier in de Tweede Kamer heb je nooit een andere portefeuille gehad.

Veel van de 322 moties die je (mede) hebt ingediend, waarvan 250 met jouw naam als eerste indiener, waren "herhaalmoties". Elke keer in nét iets andere woorden, maar bijna altijd gingen ze over hetzelfde: asielstop of grenzen sluiten. Frapper toujours, is jouw adagium.

Niet alleen de inhoud, maar ook de toon maakte dat je soms alleen stond in debatten. Het kon je niet veel schelen. Bij de regeling van werkzaamheden kreeg je niet altijd steun, maar je bleef doorpraten, achter het kathedraalstaand, met je armen over elkaar of soms met een pen in je hand. We kunnen je zo uittekenen.

Je staat bekend als een serieus Kamerlid met een aanstekelijke lach en een aanstekelijk enthousiasme, en als iemand

met een grote feitenkennis. Zelf zei je daarover: "Ik ken de dossiers echt wel, maar ik probeer altijd te kijken of het nog wat met de echte wereld te maken heeft."

In de afgelopen jaren bestond je leven grotendeels uit de PVV. Je hebt een groot hart voor je partij. Dat spreekt ook uit je brief. In 2010 en 2011 gaf je sturing aan de eerste PVV-fractie in de gemeenteraad van Den Haag. Je deed zelf de selectie en organiseerde zaterdagse opleidingsklassen. In 2015 werd je vicevoorzitter van de PVV-fractie.

Soms, heel soms, had je een beetje ruimte voor ontspanning en verving je die pen in je hand voor een biertje. Bitterballen erbij en voetbal kijken, ADO Den Haag en SC Heerenveen.

Beste Sietse,

Het is geen geheim dat ik als Voorzitter niet blij ben met het grote verloop in de Kamer. Als je het vertrouwen krijgt van je kiezer, heb je de verantwoordelijkheid om dat waar te maken. Maar iedereen maakt een eigen afweging op basis van eigen persoonlijke omstandigheden. Jij vindt het tijd voor een werkzaam leven buiten de Kamer. Je collega Harm Beertema zei deze zomer in een mooi interview in Trouw dat het voor PVV'ers koud is buiten de eigen fractie. Ik hoop dat jij en je nieuwe onderneming straks met warmte ontvangen worden.

Je wilt gaan zonder te veel gedoe. Ik kan je zeggen dat dat niet helemaal is gelukt. Want het heeft Zijne Majesteit de Koning behaagd om je te benoemen tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Ik wil je verzoeken om naar voren te komen, zodat ik de versierselen die bij deze benoeming horen, kan opspelden.

(Applaus)

(De heer Fritsma krijgt de versierselen behorend bij de benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau opgespeld.)

(Applaus)

De voorzitter:

Ik schors de vergadering voor het nemen van afscheid.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.